Warszawa, 12.08.2026 r.

Spółki górnicze pod kreską, a górnicy zdecydowanie szybciej odchodzą z zawodu

Polskie spółki górnicze są trwale nierentowne i uzależnione od budżetowej kroplówki ze Skarbu Państwa - to jeden z głównych wniosków z *Bazy danych o kopalniach w Polsce*, którą Fundacja Instrat publikuje co roku latem. Równolegle bardzo przyspiesza tempo odchodzenia górników z zawodu.

Sektor trwale nierentowny

W styczniu 2026 r. Czesi zakończyli wydobycie w swojej ostatniej kopalni węgla kamiennego, co uczyniło Polskę ostatnim krajem w UE wydobywającym ten surowiec. Co więcej, w tym sektorze kolejny rok z rzędu łączne wyniki operacyjne polskich spółek górniczych są grubo pod kreską – strata operacyjna sektora (EBITDA) wyniosła 8 miliardów złotych.

Jedyne spółki na plusie to LW Bogdanka i Południowy Koncern Węglowy (PKW) – ta pierwsza wydobywa węgiel najtaniej w Polsce (bez dotacji), ale jest zależna od jednego odbiorcy (Enea). Znacznie na minusie były JSW (-3,9 mld zł) i PGG (-2 mld zł) - ta druga spółka otwarcie przyznaje, że bez państwowych dotacji straciłaby płynność finansową[1]. Pytanie co dalej z trwale nierentownymi kompleksami węgla brunatnego PGE w Bełchatowie i Turowie - spółka z grupy, PGE GiEK zaliczyła w 2025 r. rekordowy spadek rentowności aż o ponad 2 mld zł w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Wydobycie węgla w Polsce praktycznie się nie opłaca – zauważa Michał Hetmański, prezes Fundacji Instrat – *musimy spojrzeć prawdzie w oczy – rynek zweryfikował przyszłość górnictwa. Za kilka lat nasze zapotrzebowanie na węgiel obsłużą 2-3 kopalnie. Ktokolwiek twierdzi inaczej, nie zaglądał w dane.*

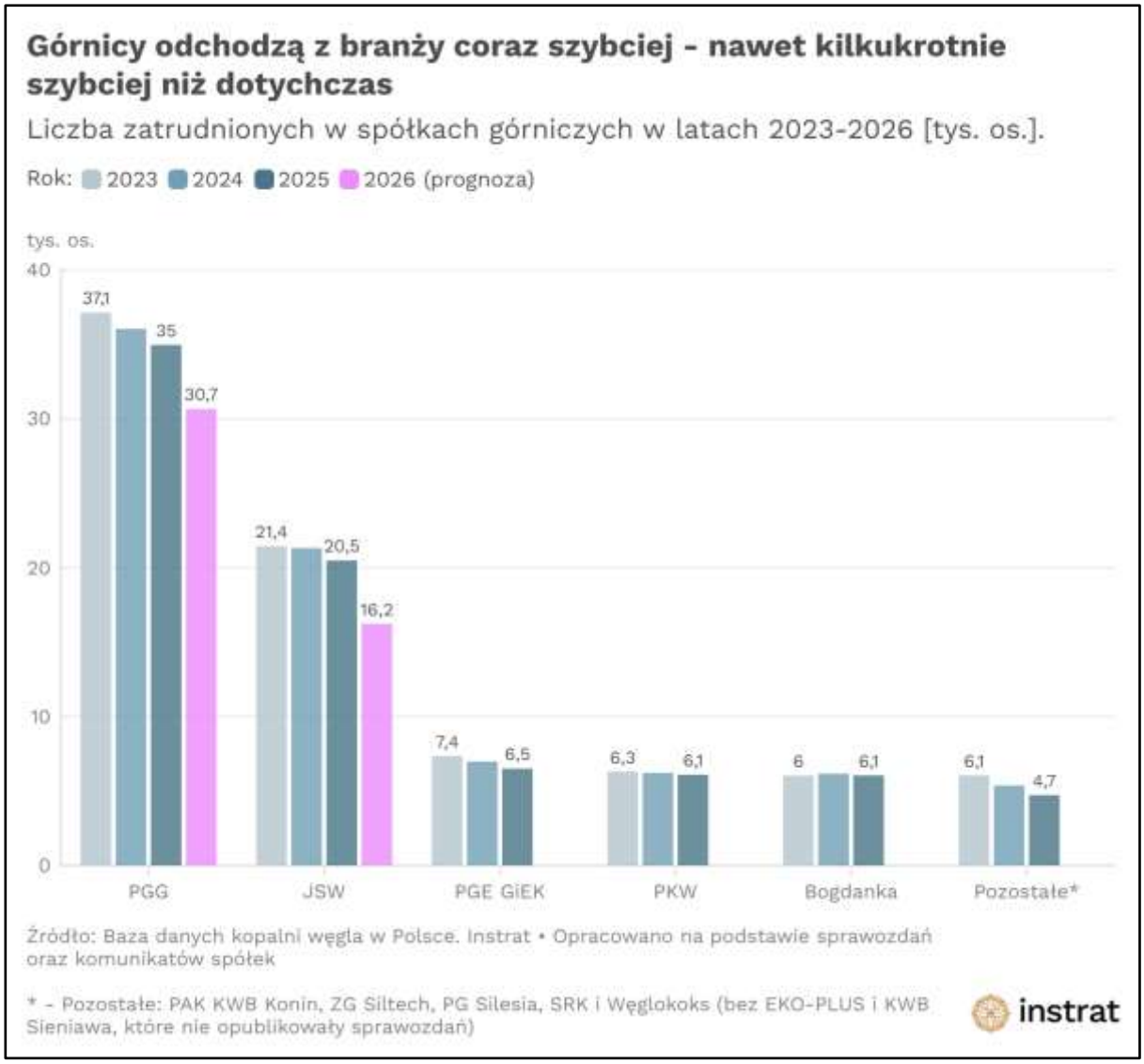
Tempo odchodzenia górników z zawodu sześciokrotnie szybsze

Górnicy chętniej odchodzą z zawodu, ponieważ otrzymali solidne zabezpieczenie. Proces ten przyspieszył dzięki nowelizacji ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego i programom osłonowym, które ta zapewnia.

PGG i JSW do końca 2026 r. prognozują redukcję zatrudnienia łącznie o ok. 8,5 tys. osób. Stanowi to 12% zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego i oznacza 6-krotnie szybsze tempo niż średnia z ostatnich 4 lat. W innych kopalniach, takich jak LW Bogdanka, przyszłość górników po zakończeniu lub znacznym zmniejszeniu wydobycia nadal jest niepewna - wynika z badania Instratu przeprowadzonego wśród lubelskich górników. Wydobycie węgla kamiennego spadło w ub. roku tylko

[1] Sprawozdanie Zarządu z działalności Polska Grupa Górnicza S.A. w 2025 r.

o 2,7% - to mało, bo spadek produkcji powinien być jeszcze większy, aby redukować istniejące zapasy.

Pora na zdecydowane kroki pracodawców – rynek pokazuje, że powinni przyspieszyć wdrażanie oferty osłonowej dla pracowników. Górnicy i energetycy zasługują na mapę drogową sprawiedliwej transformacji, a nie bajki od polityków o rzekomym odbiciu i szansach na uratowanie sektora – komentuje Hetmański - *Tymczasem Polska zamknęła w ciągu ostatniego roku tylko 3 kopalnie (Wujek, Bielszowice, Bobrek), a nawet otworzyła jedną nową, czyli niepotrzebny na rynku węgla Szyb Grzegorz w Jaworznie w ramach PKW. Gdzie tu logika?*

Ostatni sukces górnictwa

Niespodziewanie dane Fundacji Instrat pokazują pozytywny trend – to wyraźny spadek emisji metanu z górnictwa o 21% – silnego gazu cieplarnianego, który w krótkim czasie ogrzewa ziemię kilkadziesiąt razy mocniej niż dwutlenek węgla. W Polsce to wydobycie węgla kamiennego odpowiada za ponad ⅓ całkowitych emisji tego gazu.

O ile w PGG obserwujemy spadek emisji w miarę proporcjonalny do zmniejszenia wydobycia, to sytuacja w JSW jest odmienna. Przy niewielkim wzroście wydobycia wielkość emisji ograniczono o ok. 30% - to efekt inwestycji w ujęcie i energetyczne zagospodarowanie metanu (modernizacje stacji odmetanowania i budowa jednostek kogeneracyjnych).

Mimo pozytywnego trendu należy pamiętać, że polskie kopalnie węgla kamiennego charakteryzują się wysokim wskaźnikiem metanowości i według obliczeń Fundacji Instrat, bez podjęcia stanowczych działań, mogą mieć poważny problem ze zmieszczeniem się w limicie emisji wchodzącym w życie już za niecałe pół roku.

***

Baza kopalń, część portalu Energy Instrat, jest aktualizowana w ramach projektu RAISING („Podnoszenie świadomości małych społeczności lokalnych w procesie transformacji górnictwa węglowego“), finansowanego z Funduszu Badawczego Węgla i Stali (RFCS).

Celem projektu RAISING jest podnoszenie świadomości małych społeczności lokalnych oraz wsparcie ich w procesie transformacji górnictwa.

Projekt jest prowadzony przez Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy (GIG-PIB), a jego partnerami są Fundacja Instrat, niemiecka DMT-THGA (DMT-Gesellschaft für Lehre und Bildung mbH) oraz VSB – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie (Czechy).

Nr umowy grantowej (GA no): 101216335.

Kontakt dla mediów

Patryk Berus, kierownik ds. komunikacji, Fundacja Instrat

e: patryk.berus@instrat.pl

t: +48 519 466 422